

Age estimation from macroscopic examination of sphenoid-occipital synchondrosis in Thai population

การประเมินอายุของศพโดยใช้ข้อต่อชนิดกระดูกอ่อนของกะโหลกศีรษะระหว่างกระดูก
รูปผีเสื้อ (sphenoid bone) และกระดูกท้ายทอย (occipital bone) ในประชากรไทย

Pol.Capt.Natthapong Kittisophonphan M.D.*, Pol.Col.Pakorn Wasinrat M.D.*, Kanick Chalernpak B.Sc.

(Medical Technology) M.Sc. (Forensic Science)*

*Department of Forensic Pathology, Institute of Forensic Medicine, Police General Hospital, Bangkok 10330, Thailand

ร.ต.อ.ณัฐพงษ์ กิตติโสภณพันธุ์ พ.บ.ต, พ.ต.อ.ปกรณ์ วะสินรัตน์ พ.บ.,ต, กณิก เฉลิมพัทธ์ วท.บ.(เทคนิคการแพทย์), วท.ม. (นิติวิทยาศาสตร์)†

†กลุ่มงานนิติพยาธิ สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ, กรุงเทพฯ 10330, ประเทศไทย

Abstract

Objective: To determine the relationship between the timing of closure of the sphenoid-occipital synchondrosis and age in Thai population.

Materials and Methods: Sixty-one corpses from those who aged 5 – 30 years old were used. The measurement of sphenoid-occipital synchondrosis length (whole length and calcified length) was collected and categorized into 3 groups: calcified less than 25%, 25-75%, and more than 75%. The difference between the mean ages among 3 groups was done by using one-way ANOVA. The comparison of the difference between mean ages and sexes in each group was done by using independent T-test. The correlation between percentage of closure and age was done by Pearson's correlation and linear regression was used to ultimately create the formula.

Results: There were significant differences between the mean age among 3 groups ($p < 0.0001$). Pearson's correlation ratio showed a linear correlation between age and suture status ($r = 0.829$). The following formula for age prediction was produced: $Y = 7.973 + 0.155 \times X$ ($R^2 = 0.687$, $SEE = 3.518$).

Conclusion: Closure of sphenoid-occipital synchondrosis correlated with age but not with sex. The aforementioned formula can be used to calculate age estimation in Thai population.

Keywords: age, spheno-occipital synchondrosis, Thai

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของการปิดของข้อต่อชนิดกระดูกอ่อนของกะโหลกศีรษะระหว่างกระดูกฐานพีและกระดูกท้ายทอยกับอายุในตัวอย่างของประชากรไทย

วัสดุและวิธีการศึกษา: เก็บข้อมูลโดยใช้ศพที่ถูกส่งเข้ามาผ่าชันสูตรจำนวน 61 ราย อายุ 5-30 ปี โดยวัดความยาวของส่วน spheno-occipital synchondrosis ทั้งหมดและวัดส่วนที่ปิด (calcified) ไปแล้ว จากนั้นมีการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม (ปิดน้อยกว่า 25%, ปิด 25-75% และปิดมากกว่า 75%) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้ One-way ANOVA วิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุระหว่างสองเพศในกลุ่มเดียวกันโดยใช้ Independent T-Test ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของการปิดกับอายุโดยใช้ pearson's correlation และสร้างสมการเส้นตรงโดยใช้ linear regression

ผลการศึกษา: ค่าเฉลี่ยของอายุระหว่าง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$) วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุระหว่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มเดียวกัน พบว่าทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันแบบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์หาสมการเส้นตรงเพื่ออนุมานอายุจากเปอร์เซ็นต์ของการปิด ได้สมการ $Y = 7.973 + 0.155 \times X$ ($R^2 = 0.687$, $SEE = 3.518$) โดย pearson's correlation ได้ $r=0.829$

สรุป: การปิดของกะโหลกศีรษะส่วน spheno-occipital synchondrosis เพิ่มมากขึ้นตามอายุ และสามารถอนุมานอายุได้จากเปอร์เซ็นต์ของการปิด แต่ไม่สัมพันธ์กับเพศ

คำสำคัญ: spheno-occipital synchondrosis, ประชากรไทย, อายุ

บทนำ

การระบุบุคคลของศพเป็นสิ่งสำคัญในการชันสูตรพลิกศพและการผ่าตรวจศพ เนื่องจากมีประโยชน์ในหลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการทางกฎหมาย การออกใบมรณะบัตร และการส่งมอบศพให้ญาติประกอบพิธีทางศาสนาต่อไป หากเราไม่ทราบว่าศพนั้นเป็นศพผู้ใด ก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการที่กล่าวไปข้างต้น และอาจเกิดผลเสียต่างๆตามมา เช่น ในกรณีที่เป็นการฆาตกรรมจะทำให้การสืบสวนทางคดีล่าช้า เป็นต้น

การระบุบุคคลนั้นสามารถระบุได้หลายอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ ส่วนสูง เชื้อชาติ ซึ่งแต่ละอย่างก็มีวิธีการประเมินที่แตกต่างกันไป การประเมินอายุของบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งของการระบุบุคคลของศพที่สำคัญ ซึ่งในปัจจุบันได้มีวิธีการประเมินโดยใช้โครงกระดูกหลายวิธีมากมาย เช่น ประเมินจากฟัน จากการปิดของ epiphyseal

plate กระดูกอ่อนที่เชื่อมระหว่างกระดูกหน้าอกและกระดูกซี่โครง รอยประสานของกะโหลกศีรษะ กระดูกสันหลัง รอยต่อของกระดูกหัวหน้า⁽¹⁾

ในประเทศไทยมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินอายุโดยใช้โครงกระดูกมนุษย์มาแล้วหลายงานวิจัย เช่น การใช้รอยประสานของกะโหลกศีรษะ ใช้กระดูกอุ้งเชิงกราน รวมถึงกระดูกไหปลาร้า ซึ่งในแต่ละงานวิจัยก็ได้ผลลัพธ์ต่าง ๆ กัน⁽²⁾ แต่จะเห็นได้ว่ายังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการปิดของโดยใช้ข้อต่อชนิดกระดูกอ่อนของกะโหลกศีรษะระหว่างกระดูกรูผีเสื้อ (sphenoid bone) และกระดูกท้ายทอย (occipital bone) ในประชากรไทย

นิยามของ Sychondrosis คือ ข้อต่อกระดูกอ่อนที่อยู่ระหว่างกระดูกสองชิ้นที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ซึ่งทำหน้าที่สร้างกระดูกแข็ง โดยกระดูกอ่อนจะค่อยๆ มีกระดูกแข็งมาแทนที่จนหมดในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น⁽³⁾

ซึ่ง sphenoid-occipital sychondrosis คือ บริเวณรอยต่อของกระดูกรูผีเสื้อและกระดูกท้ายทอย อยู่บน clivus area ที่ฐานของกะโหลกศีรษะ อยู่ด้านหน้าของ foramen magnum และใต้ต่อ pituitary fossa⁽⁴⁾ การเจริญของ sphenoid-occipital sychondrosis นั้นส่งผลกับ basicranial axis และ dentoalveolar development ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของกระดูกใบหน้าและกะโหลกศีรษะ⁽⁵⁾

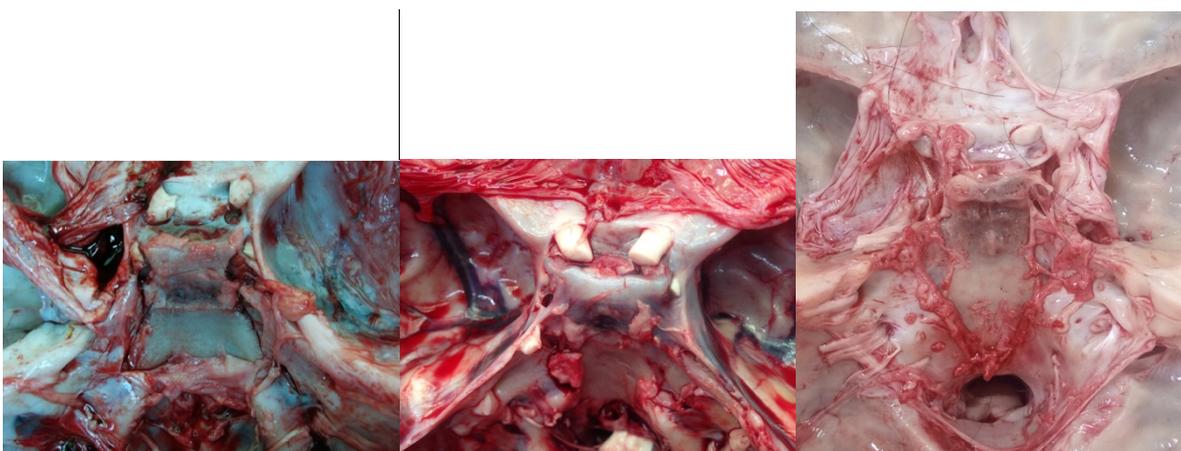
ในปัจจุบันได้มีการวิจัยของต่างประเทศที่ศึกษาเรื่องการประเมินอายุของศพโดยดูจากการปิดของ sphenoid-occipital sychondrosis มาแล้วหลายงานวิจัย ซึ่งแต่ละงานวิจัยก็ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันออกไป ยังไม่มีผลงานชิ้นใดที่ใช้เป็นมาตรฐานได้ทั่วโลก สาเหตุต่างๆที่ทำให้ผลลัพธ์ออกมาแตกต่างกัน ได้แก่ วิธีการวิจัยต่างกัน เช่น ศึกษาโดยใช้วิธีดูด้วยตาเปล่า ใช้ภาพถ่ายทางรังสี หรือดูจากกล้องจุลทรรศน์ รวมถึงประชากรในแต่ละพื้นที่มีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกัน ทำให้ผลการวิจัยของประชากรหนึ่งนำไปใช้กับประชากรอื่นไม่ได้⁽⁶⁾ จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการประเมินอายุของศพโดยดูจากการปิดของ sphenoid-occipital sychondrosis ในประชากรไทย โดยใช้วิธีดูด้วยตาเปล่า

Akhlaghi et al^(7,8) และ Pipaliya K. et al.⁽⁹⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินอายุของศพโดยดูจากการปิดของ sphenoid-occipital sychondrosis โดยใช้วิธีดูด้วยตาเปล่า โดย Akhlaghi et al^(7,8) ใช้ตัวอย่างเป็นชาวอิหร่าน ส่วน Pipaliya K. et al.⁽⁹⁾ ใช้ตัวอย่างเป็นชาวอินเดีย ใช้วิธีการวัดส่วนที่ calcified และยังไม่ calcified ของ sphenoid-occipital sychondrosis แล้วแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ open, semi-closed และ close ผลลัพธ์พบว่า ค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽⁷⁻⁹⁾ และได้สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง stage การปิดกับอายุเป็นสมการเส้นตรง โดยใช้ linear regression ค่า Y คือ อายุ และ ค่า X คือ stage (0,1,2)^(7,8) และมักพบว่าเพศหญิงมักปิดเร็วกว่าเพศชาย^(7,9)

วัสดุและวิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากศพที่ถูกส่งมาผ่าตรวจชันสูตรที่สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 ถึงเดือนธันวาคม 2559 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ ศพต้องเป็นคนไทย อายุอยู่ในช่วง 5-30 ปี โดยต้องมีเอกสารยืนยันอายุที่ชัดเจน เช่น สูติบัตรหรือบัตรประชาชน มีเกณฑ์การคัดออก คือ มีความผิดปกติของกะโหลกศีรษะจนไม่สามารถนำมาประเมินอายุได้ เช่น กะโหลกศีรษะแตก หรือมีความผิดปกติของกะโหลกศีรษะแต่กำเนิด ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 61 ราย เป็นชาย 37 ราย หญิง 24 ราย

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยการผ่าศพตามขั้นตอนปกติ เมื่อทำการเลื่อยกะโหลกศีรษะและนำสมองออก จากกะโหลกศีรษะแล้ว จึงทำการลอกเยื่อหุ้มสมองที่ติดอยู่บริเวณฐานของกะโหลกศีรษะออกจนเห็นส่วนของ sphenoid-occipital synchondrosis ซึ่งอยู่ด้านหน้าของ foramen magnum จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวัดส่วนของ sphenoid-occipital synchondrosis โดยใช้กระดาษขาวทาขีดกับส่วนของ sphenoid-occipital synchondrosis แล้วใช้ปากกาขีดเส้นเป็นส่วนจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของส่วนที่ต้องการวัด จากนั้นนำกระดาษออกมาแล้วใช้ไม้บรรทัดวัดระยะห่างของจุดที่ขีดเส้นไว้ได้ผลลัพธ์เป็นความยาวที่ต้องการวัด ใช้หน่วยเป็นมิลลิเมตร โดยการวัดนั้น ผู้วิจัยจะวัดความยาวทั้งหมดของ sphenoid-occipital synchondrosis วัดส่วนที่ยังไม่ปิด และส่วนที่ปิดไปแล้ว (calcified) จากนั้นคิดอัตราส่วนระหว่างความยาวของส่วนที่ปิดไปแล้วและความยาวของ sphenoid-occipital synchondrosis ทั้งหมด แล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามระยะของการปิด คือ กลุ่ม open (stage 0; ปิดไปแล้ว <1/4 ของความยาวทั้งหมด) กลุ่ม semi-closed (stage 1; ปิดไปแล้ว 1/4 ถึง 3/4 ความยาวทั้งหมด) และกลุ่ม closed (stage 2; ปิดไปแล้ว >3/4 ของความยาวทั้งหมด)

A

B

C

รูปภาพที่ 1 แสดงถึงการปิดของ sphenoid-occipital synchondrosis โดย A เป็นภาพที่ open ทั้งหมด⁽⁷⁾

B คือภาพที่ calcified ไปแล้วบางส่วน C คือ calcified ไปแล้วทั้งหมด

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS 20.0 โดยพรรณนาข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้ววิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุในระหว่าง 3 กลุ่ม (open, semi-closed, closed) โดยใช้ one-way ANOVA โดยคิดรวมทั้งเพศชายและเพศหญิง และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุในกลุ่มเดียวกันโดยเทียบระหว่างกลุ่มเพศชายและเพศหญิงโดยใช้ Independent T-test

จากนั้นนำความยาวของส่วนที่ปิดแล้วคิดเป็นอัตราส่วนเทียบกับความยาวทั้งหมดโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (เช่น ปิดทั้งหมด = ปิด 100%) แล้วนำเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดแล้วไปสร้าง scattered plot แล้วสร้างสมการเส้นตรงเพื่ออนุมานอายุจากเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดไปแล้วโดยแกน X คือเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดไปแล้ว แกน Y คืออายุ

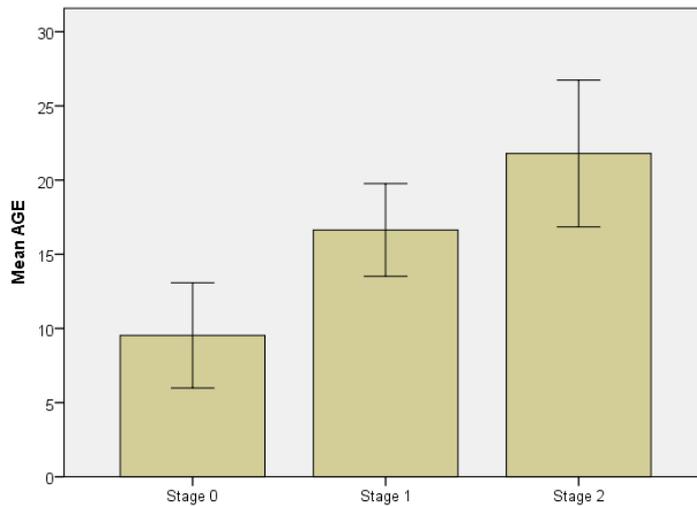
ผลการศึกษา

จากการศึกษาโดยมีตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ 61 ราย โดยแบ่งเป็นเพศชาย 37 ราย เพศหญิง 24 ราย มีอายุระหว่าง 5-30 ปี โดยแบ่งเป็น stage 0 15 ราย stage 1 22 ราย และ stage 2 24 ราย ถ้าแบ่งตามเพศชาย จะพบว่ามี stage 0 8 ราย stage 1 14 ราย และ stage 2 15 ราย ถ้าแบ่งตามเพศหญิง จะพบว่ามีกลุ่ม stage 0 7 ราย stage 1 8 ราย และ stage 2 9 ราย

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของอายุในกลุ่ม stage 0 คือ 9.53 ปี (SD = 3.543) ใน stage 1 คือ 16.64 ปี (SD = 3.125) และใน stage 2 คือ 21.79 ปี (SD = 4.943)

Stage	N	Mean age ± SD
0	15	9.53±3.543
1	22	16.64±3.125
2	24	21.79±4.943
total	61	16.92±6.235

ตารางที่ 1 แสดงถึงค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage ของการปิดของ sphenoid-occipital synchondrosis

รูปที่ 1 เป็นกราฟแผนภูมิแท่งแสดงถึงค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage รวมถึงค่า SD

เมื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage (0,1,2) โดยใช้ one-way ANOVA พบว่าค่าเฉลี่ยของอายุในทั้ง 3 stage แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$)

ในเฉพาะเพศชาย ค่าเฉลี่ยของอายุในกลุ่ม stage 0 คือ 10.00 ปี (SD = 4.000) ใน stage 1 คือ 16.71 ปี (SD = 2.840) และใน stage 2 คือ 21.47 ปี (SD = 5.125)

วิเคราะห์ในกลุ่มเพศชาย โดยวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage โดยใช้ one-way ANOVA พบว่าค่าเฉลี่ยของอายุในทั้ง 3 stage แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$)

ในเฉพาะเพศหญิง ค่าเฉลี่ยของอายุในกลุ่ม stage 0 คือ 9.00 ปี (SD = 3.162) ใน stage 1 คือ 16.50 ปี (SD = 3.780) และใน stage 2 คือ 22.33 ปี (SD = 4.873)

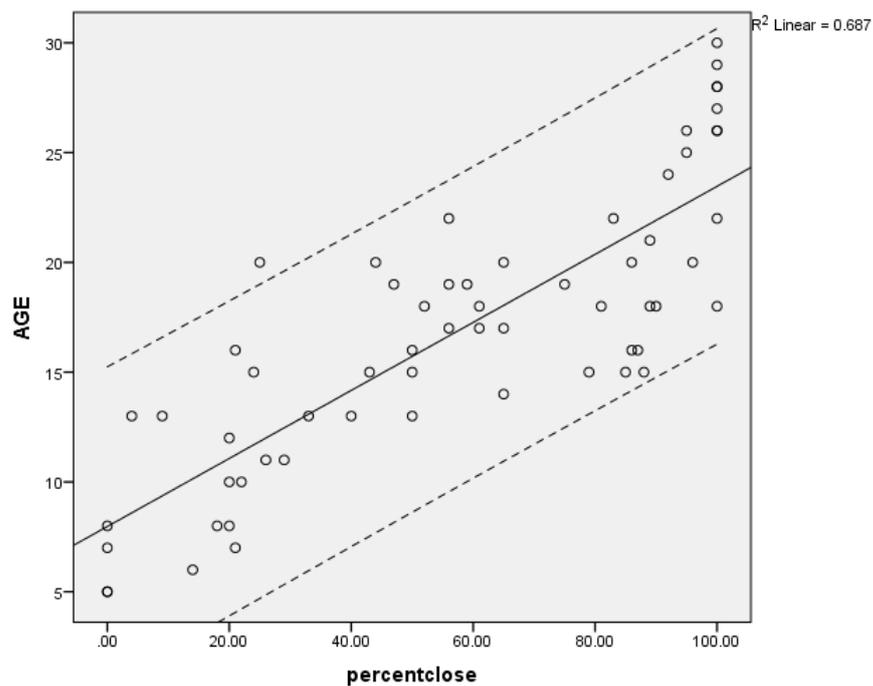
วิเคราะห์ในกลุ่มเพศหญิง โดยวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุในแต่ละ stage โดยใช้ one-way ANOVA พบว่าค่าเฉลี่ยของอายุในทั้ง 3 stage แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$)

ใน stage เดียวกัน วิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอายุระหว่างเพศชายและเพศหญิงโดยใช้ Independent T-test พบว่าในทั้ง 3 stage แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (stage 0; $p = 0.604$, stage 1; $p = 0.881$, stage 2; $p = 0.687$)

Stage	Mean age ± SD (male)	Mean age ± SD (female)	p-value เทียบ ชาย-หญิง
0	10.00±4.000	9.00±3.162	p = 0.604
1	16.71±2.840	16.50±3.780	p = 0.881
2	21.47±5.125	22.33±4.873	p = 0.687
p-value เทียบแต่ละ stage แยกเพศ	P < 0.0001	P < 0.0001	

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุกับ stage ของ sphenoid-occipital synchondrosis ในแต่ละเพศ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุระหว่างเพศชายและหญิงใน stage เดียวกัน

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดไปแล้วกับอายุโดยใช้ Pearson's correlation coefficient ได้ผลคือ $r = 0.829$ และเมื่อทำการวิเคราะห์โดยทำเป็น scattered plot โดยใช้เปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดไปแล้ว (percent close) เป็นแกน X และ อายุเป็นแกน Y จากนั้นนำมาสร้างสมการเส้นตรง โดยใช้ Linear Regression analysis เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ปิดไปแล้วกับอายุได้สมการเป็น $Y = 7.973 + 0.155 \times X$ ($R^2 = 0.687$, $SEE = 3.518$)

รูปที่ 2 scattered plot แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง percent close และอายุของศพ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษานี้ พบว่า การปิดของ sphenoid-occipital synchondrosis มีความสัมพันธ์กับอายุจริง โดยจะมีการปิดมากขึ้นตามอายุที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตหลายชิ้น^(5,7-12) และมีความสัมพันธ์กันแบบสมการเส้นตรงด้วยซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต^(7,8)

Stage	Mean age ± SD Akhlaghi M. et al. ⁽⁷⁾	Mean age ± SD Akhlaghi M. et al. ⁽⁸⁾	Mean age ± SD Pipaliya K. et al. ⁽⁹⁾	Mean age ± SD จากงานวิจัยนี้
0	12.78±3.001	12.27±2.73	10.64±1.69	10.00±4.000
1	16.86±2.685	16.12±2.85	15.50±1.56	16.71±2.840
2	21.36±3.221	21.17±3.14	21.50±2.53	21.47±5.125
total	19.31±4.545	17.78±4.81	17.02±5.13	17.19±5.953

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุกับการปิดของ speno-occipital synchondrosis ในเพศชาย
ระหว่างผลงานวิจัยต่างๆที่ใช้วิธีศึกษาด้วยตาเปล่า

Stage	Mean age ± SD Akhlaghi M. et al. ⁽⁸⁾	Mean age ± SD Pipaliya K. et al. ⁽⁹⁾	Mean age ± SD จากงานวิจัยนี้
0	9.04±1.15	10.33±1.87	9.00±3.162
1	12.38±0.52	14.55±1.04	16.50±3.780
2	19.44±3.59	20.93±3.11	22.33±4.873
total	17.85±4.89	16.98±5.18	16.50±6.757

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุกับการปิดของ speno-occipital synchondrosis ในเพศหญิง
ระหว่างผลงานวิจัยต่างๆที่ใช้วิธีศึกษาด้วยตาเปล่า

จากตารางข้างต้น เป็นการเปรียบเทียบค่าอายุเฉลี่ยของแต่ละ stage ระหว่างงานวิจัยชิ้นนี้กับชิ้นก่อนๆ โดยงานของ Akhlaghi et al.^(7,8) นั้นใช้ตัวอย่างจากชาวอิหร่าน และงานของ Pipaliya K. et al.⁽⁹⁾ ใช้ตัวอย่างเป็นชาวอินเดีย ซึ่งผลที่ได้อาจแตกต่างกันเล็กน้อย แต่แนวโน้มไปในทางเดียวกัน คือ ยิ่งอายุมากขึ้น การปิดของกะโหลกศีรษะจะยิ่งมากขึ้น ซึ่งผลที่แตกต่างกันนี้อธิบายได้จากการศึกษาที่ใช้กลุ่มประชากรคนละกลุ่มกับงานวิจัยในอดีต กลุ่มประชากรในแต่ละประเทศและภูมิภาคมีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันตามเชื้อชาติและปัจจัยหลายๆอย่างในภูมิภาคนั้น^(5,6,8)

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า การปิดของ speno-occipital synchondrosis ในเพศหญิงและเพศชายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าเพศหญิงจะปิดเร็วกว่าเพศชาย ยกเว้น stage 2 ที่อายุเฉลี่ยของเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง(เพศชายปิดเร็วกว่าเพศหญิง) ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ Akhlaghi et al.⁽⁸⁾ และ Pipaliya K. et al.⁽⁹⁾ ที่พบว่าในเพศหญิงเริ่มปิดเร็วเพศชายในทุก stage ซึ่งอธิบายได้จากกลุ่มประชากรที่ใช้แตกต่างกัน กลุ่มประชากรในแต่ละประเทศและภูมิภาคมีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันตามเชื้อชาติและปัจจัยหลายๆอย่างในภูมิภาคนั้น^(5,6,8) และเนื่องจากตัวอย่างการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ ศพเพศหญิงที่อยู่ใน stage 2 อยู่ในกลุ่มที่ค่อนข้างอายุมาก จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของอายุใน stage 2 เพศหญิงมากกว่าเพศชาย

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาการปิดของ speno-occipital synchondrosis ด้วยวิธีอื่นแล้ว พบว่าการศึกษาของ Bassed et al.⁽⁴⁾ ซึ่งศึกษาโดยใช้วิธี CT scan แนว mid-sagittal plane ในศพชาวออสเตรเลีย อายุ 15-25 ปี แล้วแบ่งออกเป็น 5 stage โดยใช้คนอ่านผล 2 คน อ่านคนละ 2 ครั้ง ได้ผลลัพธ์คือ ไม่มีช่วงอายุไหนที่มีค่า stage เฉลี่ยน้อยกว่า stage 2 (stage 2 คือ endocranium ปิดสนิท) และพบว่าจะเริ่มปิดสนิทตลอดทั้งความลึก(stage 4-5) ตอนอายุ 17 ปี โดยที่การปิดเป็นการไล่จากบนลงล่าง (ด้าน endocranium ไปยังด้าน ectocranium) ถ้าเปรียบเทียบชิ้นงานของผู้วิจัยชิ้นนี้ที่ดูด้วยตาเปล่าจากด้าน endocranium แล้ว การปิดสนิทของผู้วิจัย(stage 2) ก็คือการ endocranium ปิด ซึ่งเทียบได้กับ stage 2 ของ Bassed et al.(ปิดสนิทด้าน endocranium) จะเห็นได้ว่า อายุเฉลี่ยของกลุ่ม stage 2 ของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ 21.79 ปี แต่จากการศึกษาของ Bassed et al. พบว่าในอายุ 15 ปี ค่าเฉลี่ยของ stage มีค่ามากกว่า 2 หรืออีกนัยหนึ่งคืออายุ 15 ปีก็พบว่า endocranium ปิดหมดแล้ว(มากกว่า stage 2) สาเหตุที่ผลลัพธ์ต่างกันค่อนข้างมาก ทางผู้วิจัยคิดว่าเกิดจากการที่ method ที่ใช้ในการศึกษาต่างกันและกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาแตกต่างกัน⁽⁶⁾

ผลลัพธ์ของงานวิจัยชิ้นนี้เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยอื่นๆในประเทศไทยที่ใช้การดูรอยต่อของกะโหลกศีรษะเทียบกับอายุแล้ว ผลปรากฏว่า การปิดของ speno-occipital synchondrosis เริ่มมีการปิดและปิดสนิทในอายุน้อยกว่าผลลัพธ์ของงานวิจัยชิ้นอื่นๆซึ่งใช้วิธีดูจากรอยต่อของกะโหลกศีรษะส่วนอื่น (ใน stage 1 เริ่มปิดเพศชายเฉลี่ย 16.71 ปี เพศหญิงเฉลี่ย 16.50 ปี และใน stage 2 ปิดสนิท เพศชายเฉลี่ย 21.47 ปี เพศหญิงเฉลี่ย 22.33 ปี) โดย Traithepchanapai P. et al.⁽²⁾ ได้รวบรวมงานวิจัยชิ้นเก่าๆที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยของ Tiengpitak ให้ผลลัพธ์ว่า endocranial sagittal suture เริ่มปิดช่วงอายุระหว่าง 23-37 ปี และปิดสนิทในช่วงอายุ 31-71 ปี งานวิจัยของ Kijngarm ให้ผลลัพธ์ว่า endocranial sagittal suture เริ่มปิดในช่วงอายุ 30-40 ปี และปิดสนิทในช่วงอายุ 50-60 ปี และงานวิจัยของ Jangjetriew et al. พบว่าในอายุน้อยกว่า 15 ปี รอยต่อของกะโหลกศีรษะจะเปิดทั้งหมด ถ้าอายุเกิน 55 ปี พบว่า endocranial coronal suture ปิดสนิทแล้ว สาเหตุที่การปิดของ speno-occipital synchondrosis เร็วกว่าการดูจาก suture อื่นๆ นั้นเป็นเพราะว่าเป็นข้อต่อคนละชนิดกัน synchondrosis เป็นข้อต่อชนิดกระดูกอ่อน (cartilaginous joint) แต่ถ้าเป็น suture อื่นๆที่กะโหลกศีรษะจะเป็นข้อต่อแบบ fibrous joint⁽¹³⁾ ทำให้อัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกัน

สรุป

การปิดของกะโหลกศีรษะในส่วน of speno-occipital synchondrosis ในคนไทยนั้นมีความสัมพันธ์กับอายุของศพเชิงแปรผันตรงในรูปแบบสมการเส้นตรง และเพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าเฉลี่ยของอายุใน stage ต่างๆ

ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อประเมินอายุจากกะโหลกศีรษะในศพอายุน้อยได้ แต่ควรใช้ประกอบกับการตรวจประเมินอายุอื่นๆ เช่น ฟัน การปิดของ epiphyseal plate เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการประเมินได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. พงษ์พิทักษ์ ภูติวัตร. การประเมินอายุโดยการใช้ Cranial sutures และ Epiphyseal plate. วารสารนิติเวชศาสตร์ 2012; 3: 291-303.
2. Traithepchanapai P, Mahakkanukrauh P, Kranioti EF. History, research and practice of forensic anthropology in Thailand. Forensic Sci Int 2016; 261: 167.e1-167.e6.
3. Standring S. Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice. London: Churchill Livingstone; 2005.
4. Bassed RB, et al. Analysis of time of closure of the spheno-occipital synchondrosis using computed tomography. Forensic Sci Int 2010; 200: 161-164.
5. Sinanoglu A, Kocasarac HD, Noujeim M. Age estimation by an analysis of spheno-occipital synchondrosis using cone-beam computed tomography. Leg Med (Tokyo) 2016; 18: 13-19.
6. Krishan K, Kanchan T. Evaluation of spheno-occipital synchondrosis: A review of literature and considerations from forensic anthropologic point of view. J Forensic Dent Sci 2013; 5: 72-76.
7. Akhlaghi M, Valizadeh B, Gharedaghi J. Closure time of spheno-occipital suture in the male cadavers referred to legal medicine organization. Acta Med Iran 2008; 46: 105-108.
8. Akhlaghi M, Taghaddosinejad F, Sheikhzadi A, Valizadeh B, Shojaei SM. Age-at-death estimation based on the macroscopic examination of spheno-occipital sutures. J Forensic Leg Med 2010; 17: 304-308.
9. Pipaliya K, Aghera VJ, Dabhi DM, Mangal HM, Manvar PJ, Varu PR. Age determination from macroscopic examination of spheno-occipital synchondrosis closure. NJIRM 2015; 6: 22-25.
10. Shirley NR, Jantz RL. Spheno-occipital synchondrosis fusion in modern Americans. J Forensic science 2011; 56: 580-585.
11. Frankin D, Flavel A. Brief communication: timing of spheno-occipital closure in modern Western Australians. American Journal of Physical Anthropology 2014; 153: 132-138.
12. Can IO, Ekizoglu O, Hocaoglu E, Inci E, Sayin I, Kaya KH. Forensic age estimation by spheno-occipital synchondrosis fusion degree: computed tomography analysis. J Craniofac Surg 2014; 25: 1212-1216.
13. อรพินท์ เต็มวิษชากร. Bone & Joints (กระดูกและข้อต่อ) [ออนไลน์] 2550 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2560]. เข้าถึงได้จาก: URL : <http://elearning.dt.mahidol.ac.th/departments/anatomy/course/DTAN232/sheet/Bone%20&%20Joints.pdf> Kugelberg FC and Jones AW. Interpretating results of ethanol analysis in postmortem specimens: A review of literature. Forensic Sci. Int. 2007; 165: 10-29.